

Jakob Wegelius tilldelas Emilpriset 2025

Jakob Wegelius skapelser skiljer sig från det mesta i barnboksvärlden – eller bokvärlden kanske man ska säga eftersom hans böcker passar illa för alla slags ålderskategoriseringar. Sedan debuten 1994, med *Spionerna i Oreborg*, är det som om han arbetar i en egen genre, med ett alldeles eget sätt att kombinera ord och bild.

Man frågar sig: är det här en bilderbok med väldigt mycket text, eller en illustrerad roman? En seriebok? Svaret är: den är vad den är. Varje berättelse får sin egen form, samtidigt som stilen är helt omisskännlig. Wegelius suggestiva, enormt detaljrika bilder växer långsamt fram genom tusentals prickar och streck. ”Jag tycker stretandet är ljuvligt”, har han sagt i en intervju.

Böckerna bjuder på vindlande, fantastiska äventyr, med ett sällsamt sug, och det märkliga är att man får en känsla av att allt har hänt på riktigt. Det har med autenticitet att göra. Jakob Wegelius iscensätter ofta handlingen i verkliga miljöer, med omsorgsfulla beskrivningar av platser och föremål – och något så ovanligt som kroppsarbete och hantverk, inte minst i trilogin om Sally Jones, erfaren fartygsmaskinist som gärna tar varje tillfälle i akt att lära sig nya saker. Och medan hon lär sig, till exempel hur man lagar en fiol eller bygger ett dragspel, lär jag mig också.

Om ni inte redan visste det: Sally Jones är gorillaungen som blev fångad av tjuvjägare och hamnade i människornas klor. Sally Jones kan inte tala, men hon kan tänka – och hon lär sig också att skriva. Det är hennes röst vi hör på boksidorna när vi får ta del av hennes dramatiska upplevelser över hela världen, i ett rekonstruerat 1920-tal, inte minst bland hamnkvarteren i Lissabon – som författaren tycks känna som sin egen ficka. Jakob Wegelius har en passion för livet till sjöss, och denna passion genomsyrar boksidorna och smittar av sig på mig som läsare.

Berättelsen om Sally Jones började 2008 med den grafiska romanen *Legenden om Sally Jones* och fortsatte 2014 med *Mördarens apa*, nu i en helt annan form, en voluminös roman på hela 600 sidor. Båda vann Augustpriset i kategorin bästa barn- och ungdomsbok. 2021 kom *Den falska rosen*, också den en riktigt tjock, bildsatt roman.

Det finns en stark tilltro till den unga läsaren hos Jakob Wegelius. Berättelserna om Sally Jones utspelar sig i en vuxenvärld, ofta väldigt grym, med våld och svek. Inramningen är inte det minsta barnanpassad, och kanske är det just därför som barnen älskar böckerna, liksom deras föräldrar.

Och har man en gång lärt känna Sally Jones finns hon alltid kvar i ens hjärta. Hon drabbas av svåra prövningar, men i mörkret finns också vänskap och kärlek. Och människor kan förändras, bara genom sitt möte med Sally Jones. Hon har en mycket vacker själ, som man gärna värmer sig intill.

Motivering:

För sina rika och mångfacetterade mästerverk i ord och bild, som tar med läsaren på svindlande äventyr till världar vävda av sagostoff skickligt förankrat i en historisk verklighet, och som inte väjer för mörker och melankoli.